

Atšķirīgas tiesību normas saistītu personu darījuma vērtēšanai (2/50/18)

Šajā rakstā ir sniegts pārskats par saistītu personu darījuma izvērtēšanu un informācijas atklāšanu atbilstoši konceptuāli jaunajam UIN maksāšanas režīmam un pārskatītajam transfertcenu (TC) dokumentācijas standartam.

UIN likuma piemērošana saistītu personu darījumiem

Saskaņā ar UIN likuma 4. panta otrās daļas 2. punkta e) apakšpunktu nodokļa maksātājam ir jākoriģē ar nodokli apliekamā bāze, ja taksācijas periodā ir veikts darījums ar saistītu personu un –

- tajā gūtie ienākumi ir zem tirgus cenas (vērtības), vai
- tajā veiktie izdevumi ir virs tirgus cenas (vērtības).

Šis iztrūkums vai pārsniegums ir uzskatāms par nosacīti sadalīto peļņu, un apakšpunktā minētais objekts (t.i., darījumā ar saistītu personu radusies vērtības starpība) ir jāiekļauj pārskata gada pēdējā taksācijas perioda ar nodokli apliekamajā bāzē, to norādot UIN deklarācijas 6.5 rindā.

Pirmais attēls ilustrē nodokļa maksātāja darījumus, kurus UIN likuma vajadzībām uzskata par veiktiem ar saistītu personu:

Nr.1 Šīs personas ir definētas likuma "Par nodokļiem un nodevām" (NN likums) 1. panta 18. punktā atbilstoši MK noteikumu Nr. 677 par UIN likuma normu piemērošanu 3. punktā noteiktajam ar vienu būtisku izņēmumu: ja vienas komercsabiedrības vai kooperatīvās sabiedrības daļa otrā sabiedrībā ir no 20% līdz 50%, tad, nosakot nosacīti sadalīto peļņu, nem vērā tikai saistītu personu darījumu, kas veikts ar saistītu ārvalsts uzņēmumu.

Nr.2 Šo valstu vai teritoriju ("ārzonu") sarakstu nosaka MK noteikumi Nr. 655 par zemu nodokļu vai beznodokļu valstīm un teritorijām.

Pārskata gadā ar saistītām personām veikto darījumu vērtības kopsumma (DVK) ir jānorāda UIN deklarācijas 6.5.1.rindā. Lai aprēķinātu DVK, visi pirmajā attēlā identificētie pārskata gada darījumi ir jāsaskaita, piemēram, preču pārdošanas darījumi (gūtie ienākumi) ar saņemto pakalpojumu (veiktie izdevumi) darījumiem, un deklarācijā ir jānorāda to kopsumma:

Pārskata gada decembra deklarāciju var labot līdz gada pārskata iesniegšanai bez soda sankcijām un NN likumā noteiktajām nokavējuma naudām.

NN likuma piemērošana saistītu personu darījumiem

Pārskatītais TC dokumentācijas standarts NN likuma 15.² pantā ietver jaunas TC dokumentāciju regulējošās tiesību normas, kas paredz VID pieeju trīs līmeņu TC dokumentācijai, kur salīdzinājumā ar iepriekšējo standartu būs pieejama plašāka informācija par visas uzņēmumu grupas globālo darbību. Atbilstoši jaunajam standartam TC dokumentācija ietvers šādus dokumentus (līmeņus):

1. starptautiskās uzņēmumu grupas pārskats par katru valsti (*country-by-country report*);
2. globālā dokumentācija (*master file*);
3. vietējā dokumentācija (*local file*) un/vai vienkāršotā TC dokumentācija.

TC regulējuma grozījumus piemēro darījumiem, kas veikti ar pārskata periodu, kas sākas 2018. gadā, un

tie nosaka robežvērtības, proti, pārskata gada neto apgrozījuma un kontrolēto darījumu summu (KDS), ko pārsniedzot, nodokļa maksātājam – rezidentam vai pastāvīgajai pārstāvniecībai (PP) rodas pienākums minētajā pantā noteiktajos gadījumos sagatavot un iesniegt VID katrai gadai vai arī sagatavot un pēc pieprasījuma iesniegt TC dokumentāciju.

Otrs attēls ilustrē tos nodokļa maksātāja darījumus, kas definēti NN likuma 15.2 panta otrajā daļā, kuru atbilstība tirgus cenas principam ir jāpamato TC dokumentācijā:

Nr.1 Šīs personas ir definētas NN likuma 1. panta 29.³ punktā.

Nr.2 Šīs personas ir definētas NN likuma 1. panta 18. punktā.

Nr.3 Šo valstu vai teritoriju sarakstu nosaka MK noteikumi Nr. 655.

Nr.4 Šie nodokļa maksātāja darījumi ar rezidentu ir definēti NN likuma 15.² panta otrās daļas 4. punktā un notiek vienas piegādes kēdes ietvaros (ekonomiski saistīti) ar personu Nr.1 vai Nr.3.

Ekonomiski saistīts darījums

Lai aprēķinātu KDS, otrajā attēlā norādītie pārskata gada kontrolētie darījumi ir jāsaskaita, aprēķinos summējot gūtos ienākumus ar veiktajiem izdevumiem, un to kopsumma būs viena no būtiskajām pazīmēm, kas norāda, kādā kārtībā un apjomā ir jāsagatavo un jāiesniedz TC dokumentācija VID.